

Міністерство культури і інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Кафедра «Дизайн тканин та одягу»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
з дисципліни «Конструювання швейних виробів»
з теми: " Антропометричне дослідження фігури людини "

*Для студентів 1 курсу спеціальності 022 «Дизайн»
за освітньо-професійною програмою «Дизайн одягу (взуття)»
(I ступінь вищої освіти «Бакалавр»)
денної та заочної форм навчання*

Харків 2023

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Конструювання швейних виробів» з теми "Антропометричне дослідження фігури людини": для студентів 1 курсу спеціальності 022 «Дизайн» за освітньо-професійною програмою «Дизайн одягу(взуття)» (I ступінь вищої освіти «Бакалавр») денної та заочної форм навчання. — Харків: ХДАДМ, 2023. — 12 с.

Укладач: Попова Тетяна Іванівна.

У методичних вказівках до виконання практичних робіт розкрито мету занять, та послідовність їх виконання, представлено перелік запитань, необхідних для перевірки знань здобувачів вищої освіти, а також вказано список літератури, який доцільно використовувати під час самостійної підготовки. Практичні роботи спрямовані на формування умінь здійснювати антропометричне дослідження фігури людини, визначати розташування основних антропометричних точок на фігурі людини, а також вимірювати тіло людини згідно визначених правил.

Видання призначене здобувачам освіти спеціальності 022 «Дизайн» за освітньо-професійною програмою «Дизайн одягу(взуття)» (I ступінь вищої освіти «Бакалавр»).

Рецензенти:

Литвин О.О. — д.фіз.-мат. н., професор кафедри Харчових технологій, легкої промисловості і дизайну, Українська інженерно-педагогічна академія

Борисенко Д.В. — канд. пед.наук, доцент кафедри Харчових технологій, легкої промисловості і дизайну, Українська інженерно-педагогічна академія

Затверджено на засіданні кафедри ДТО (Протокол № 7 від «27» жовтня 2023 р.).

Рекомендовано до друку на засіданні Методичної Ради ХДАДМ

(Протокол № 23-11 від «08» листопада 2023 р.).

- © Харківська державна академія дизайну і мистецтв,
- © кафедра ДТО, 2023 р.
- © Попова Т.І., 2023 р.

ПРАКТИЧНА РОБОТА №1

АНТРОПОМЕТРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІГУРИ ЛЮДИНИ

Мета: освоєння методики визначення розмірних ознак для конструювання одягу та ознайомлення з принципами побудови діючих в промисловості розмірних стандартів на типові фігури.

Зміст роботи:

1. Ознайомлення з методикою антропометричних вимірювань
2. Визначення розташування основних антропометричних точок і схем вимірювань
3. Вимірювання тіла людини за заданою програмою
4. Зіставлення розмірних ознак конкретної фігури і відповідної їй типової фігури

Вказівки до виконання роботи:

Розмірна характеристика тіла людини дається звичайно у вигляді ряду окремих вимірів, які називають розмірними ознаками. Необхідними умовами антропометричного обстеження є уніфікована методика й точне дотримання техніки вимірювань.

Виконання роботи варто починати з вивчення методики антропометричних вимірів по рекомендованій літературі, з ознайомлення з інструментами, які застосовуються при проведенні масових антропометричних обстежень. Для підвищення точності вимірювань їх проводять, як правило, між певними, так званими антропометричними точками. Для розробки сучасної розмірної типології населення було використано 17 антропометричних точок (табл.1.1).

Антропометричне обстеження починають із розмітки на тілі вимірюваного шести точок, що є вихідними для ряду вимірів: шийної, точки основи шиї, плечової, заднього кута пахвової западини, соскової точки й точки висоти лінії талії. Для більшої точності вимірів лінію талії фіксують еластичною тасьмою і постійно стежать за її горизонтальним положенням у процесі вимірів.

Умови виміру тіла людини:

- виміри виконують два вимірювача;
- вимірюваний повинний стояти прямо без напруження, зберігаючи звичну поставу;
- чоловіків і дітей вимірюють у плавках або трусах, дівчат і жінок - у нижній білизні;
- вимір кожної людини повинен займати мінімальну кількість годин, тому що стомлення людини, фігуру якої вимірюють, відбивається на його позі і може вплинути на точність вимірів;
- усі виміри проводяться при спокійному диханні;
- виміри починають зверху;
- парні виміри завжди проводять по правій стороні тіла;
- необхідно постійно стежити за правильним положенням вимірювальних інструментів: сантиметрова стрічка повинна щільно прилягати, але не деформувати м'яких тканин;
- усі лінійні і дугові виміри виконують із точністю до 1мм.

Лабораторну роботу виконують групою із двох чоловік, кожний з яких поперемінно виступає в ролі «замовника» і «конструктора». Конструктор виконує вимірювання розмірних ознак та записує результати вимірювань і стежить за положенням інструмента й поставою «замовника».

Результати вимірювань записують у таблицю 1.2.

Таблиця 1.1

Характеристика антропометричних точок

Умове позначення	Назва антропометричної точки	Місце розташування антропометричної точки
а	Верхівкова	Найвища точка тім'я при постановці голови в положення очно-вушної горизонталі
б	Шийна	Вершина остистого відростка сьомого шийного хребця
в	Точка основи шиї	Точка на перетині лінії обхвату шиї з вертикальною площиною, що розтинає плечовий скат навпіл
г	Ключична	Найвища точка грудинного кінця ключиці
д	Верхньогрудинна	Точка в центрі яремної впадини грудини, розташована в напрямку її заднього краю
е	Середньогрудинна	Точка посередині лінії грудини на рівні зчленування з грудиною верхнього краю хрящів четвертих ребер
ж	Плечова акроміальна	Найбільш виступаюча вбік точка бічного краю акроміального відростка лопатки
з	Плечова	Точка на перетині верхньозовнішнього краю акроміального відростка лопатки з вертикальною площиною, яка ділить ділянку плечового суглоба навпіл

Умовне позначення	Назва антропометричної точки	Місце розташування антропометричної точки
и	Променева	Верхня точка головки променевої кістки з зовнішнього боку руки
к	Соскова	У чоловіків - центр соска, у жінок - найбільш виступаюча точка грудної залози
л	Остисто-клубова передня	Найбільш виступаюча вперед точка верхньопередньої ості клубової кістки
м	Колінна	Центр колінної чашечки
н	Передній кут пахвової западини	Вершина кута, утвореного рукою і боковою поверхнею тулуба на ділянці переднього краю пахвової западини
о	Задній кут пахвової западини	Вершина кута, утвореного рукою і боковою поверхнею тулуба на ділянці заднього краю пахвової западини
п	Сіднична	Найбільш виступаюча точка сідниці
р	Точка висоти рівня талії	Точка середини відстані між верхнім краєм гребеня клубової кістки і нижнім краєм ребром на вертикальній лінії посередині бічної поверхні тулуба
с	Гребінцева	Найбільш виступаюча вбік точка гребеня клубової кістки

Антропометричні точки жіночої фігури зображені на рисунку 1.

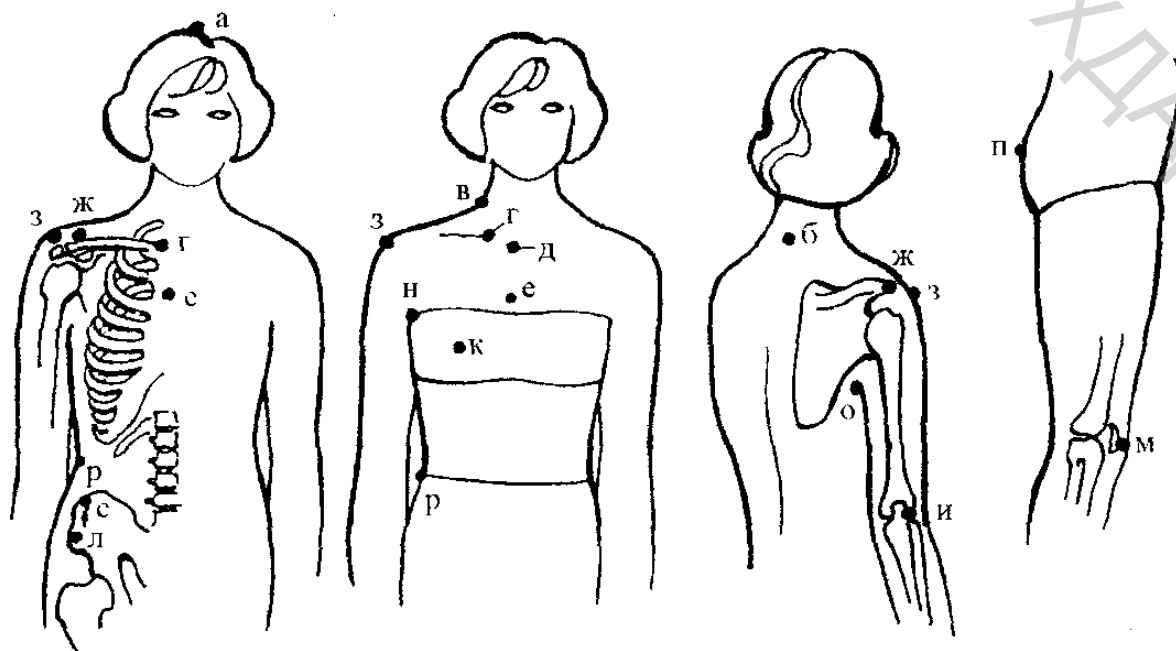

Рис. 1 - Антропометричні точки жіночої фігури

Вимірювальна таблиця

Таблиця 1.2

Номер розмірної ознаки	Вид вимірювання, розмірна ознака	Позначення розмірних ознак згідно ОСТ	Власні розмірні ознаки студента	Методика вимірювання
1	Зріст	Р		Вимірюють по вертикалі від підлоги до верхівкової точки
3	Висота ключичної точки	В кт		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до ключичної точки
4	Висота точки основи шиї	В тош		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до точки основи шиї
5	Висота плечової точки	В пт		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до плечової точки
6	Висота соскової точки	В ст		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до соскової точки
7	Висота лінії талії	В лт		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до лінії талії
9	Висота колінної точки	В к		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до колінної точки
10	Висота шийної точки	В шт		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до шийної точки
11	Висота заднього кута пахвової западини	В зу		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до заднього кута пахвової западини
12	Висота підсідничної складки	В пс		Вимірюють по вертикалі відстань від підлоги до середини підсідничної складки
27	Довжина ноги	Дн		Вимірюють по внутрішній поверхні ноги від промежини до підлоги при злегка розставлених ногах
13	Обхват шиї	Ош		сантиметрову стрічку нижнім краєм накладають над шийної точкою; збоку і спереду стрічка повинна проходити по основи шиї, торкаючись нижнім краєм ключичних точок, і замикатися над яремної вирізкою
<i>Розмірні ознаки 14,15 варто вимірювати один за іншим, не допускаючи зрушення сантиметрової стрічки на спині</i>				
14	Обхват грудей перший	Ог1		Стрічку накладають на лопатки; по спині стрічка повинна проходити горизонтально, торкаючись верхнім краєм задніх кутів пахвових западин, потім по пахвових западинах; спереду стрічку накладають над основою грудних залоз і замикають на правій стороні грудей. По верхньому краю стрічки ставлять мітки: спереду - над виступаючою точкою грудної залози, ззаду - на хребті і лопатках

15	Обхват грудей другий	Ог2		Стрічку накладають на лопатки; по спині стрічка повинна проходити горизонтально, торкаючись верхнім краєм задніх кутів пахвових западин, потім по пахвових западинах у площині косої перетину; спереду стрічку ведуть через виступаючі точки грудних залоз і замикають на правій стороні грудей
16	Обхват грудей третій	Ог3		Стрічку розташовують горизонтально навколо тулуба через виступаючі точки грудних залоз і замикають на правій стороні грудей
17	Обхват грудей четвертий	Ог4		Стрічку розташовують горизонтально навколо тулуба безпосередньо під основою грудних залоз і замикають на правій стороні грудей (вимірюють тільки у жінок)
18	Обхват талії	От		Стрічка повинна проходити горизонтально навколо тулуба на рівні талії, яка зафіксована еластичною тасьмою
19	Обхват стегон з урахуванням виступу живота	Об		Стрічку накладають на сідничні точки, ведуть горизонтально навколо тулуба, спереду - по гнучкій пластині, яка додається вертикально до живота для урахування виступу живота, і замикають на правій стороні тулуба
20	Обхват стегон без урахуванням виступу живота	Об1		Стрічку накладають на сідничні точки, ведуть горизонтально навколо тулуба і замикають на правій стороні тулуба
21	Обхват стегна	О бед		Стрічка повинна проходити горизонтально навколо стегна, торкаючись верхнім краєм сідничної складки, і замикається на зовнішній поверхні стегна
22	Обхват коліна	Ок		Стрічка повинна проходити горизонтально навколо ноги на рівні колінної точки і замикається на зовнішній поверхні ноги
23	Обхват литки	Ои		Вимірюють максимальний обхват в області литкового м'яза. Стрічка повинна проходити горизонтально навколо ноги і замикається на зовнішній поверхні гомілки
24	Обхват щиколотки	Ощ		Стрічка повинна проходити горизонтально навколо ноги безпосередньо над внутрішньою кісточкою і замикається на зовнішній поверхні гомілки.
25	Відстань від лінії талії до підлоги збоку	Дсб		Вимірюють від точки висоти лінії талії по боковій поверхні стегна; стрічку ведуть через найбільш виступаючу область стегна і далі вертикально до підлоги
26	Відстань від лінії талії до підлоги спереду	Дсп		Вимірюють від лінії талії через найбільш виступаючу точку живота і далі вертикально до підлоги
77	Дуга через пахову зону	Дп.об.		Вимірюють від лінії талії спереду до лінії талії ззаду через тонку пластинку, накладену на виступаючі точки сідниць (вимірюється тільки у жінок)

49	Відстань від лінії талії до площини сидіння	Вс		Вимірюють збоку від лінії талії до горизонтальної площини сидіння
50	Обхват коліна ноги	Окс		Стрічка повинна проходити по підколінній ямці, через колінну точку й з'єднуватися спереду. Нога повинна бути зігнута під кутом 90
28	Обхват плеча	Оп		Вимірюють перпендикулярно осі плеча; верхній край стрічки торкається заднього кута пахвової западини; стрічку замикають на зовнішній поверхні руки
29	Обхват зап'ястя	Озап		Вимірюють перпендикулярно осі передпліччя по променево-зап'ястному суглобу через головку ліктьової кістки; стрічку замикають на зовнішній поверхні руки
30	Обхват кисті	Окис		Вимірюють перпендикулярно осі кисті через п'ястно-фаланговий суглоб першого пальця; перший палець повинен бути відведений від другого на 30-35 °; стрічку замикають на зовнішній поверхні руки
31	Ширина плечового схилу	Шп		Вимірюють від точки основи шиї посередині плечового схилу до плечової точки

Розмірні ознаки 34,35,36 вимірюються безпосередньо один за одним

34	Відстань від шийної точки до лінії обхвату грудей (Висота пройми спереду)	Впр.п.		Вимірюють від шийної точки через точку основи шиї до позначення на лінії обхвату грудей першого спереду (см. розмірна ознака 14)
35	Висота грудей	Вг		Вимірюють від точки основи шиї до виступаючої точки грудної залози
36	Довжина талії спереду	Дтп		Вимірюють від шийної точки через точку основи шиї, виступаючу точку грудної залози і далі вниз до талії
39	Відстань від шийної точки до лінії обхватів грудей першого й другого з урахуванням виступу лопаток (Висота пройми ззаду)	Впр.з.		Вимірюють від шийної точки до верхнього краю гнучкої пластини. Пластина повинна торкатися верхнім краєм позначок, що фіксують на лопатках лінії обхватів грудей першого і другого (див. розмірна ознака 14)
40	Довжина спини до талії з урахуванням виступу лопаток	Дтс		Вимірюють від лінії талії до шийної точки вздовж хребта через тонку пластинку шириною до 2 см, накладену на виступаючі точки лопаток
41	Висота плеча коса спинки	Впкс		Вимірюють по найкоротшій відстані від перетину лінії талії з хребтом до плечової точки
60	Висота плеча коса переду	Впкп		Вимірюють по найкоротшій відстані від виступаючої точки грудної залози до плечової точки

43	Відстань від лінії талії ззаду до точки основи шиї	Дтс1		Стрічка повинна проходити ззаду від лінії талії до точки основи шиї паралельно хребту
61	Відстань від точки основи шиї до лінії талії спереду	Дтп1		Вимірюють відстань від точки основи шиї через виступаючу точку грудної залози, далі паралельно вниз до лінії талії
45	Ширина грудей перший	Шг 1		Вимірюють над основою грудних залоз між вертикалями, проведеними вгору від передніх кутів пахвових западин. Стрічка повинна лежати горизонтально безпосередньо над лінією обхвату грудей першого (див. розмірна ознака 14)
45'	Ширина грудей другий	Шг 2		Вимірюють через грудні залози в горизонтальній площині між уявними вертикалями, проведеними вниз з передніх кутів пахвових западин. Стрічка повинна лежати горизонтально безпосередньо над лінією обхвату грудей третього (див. розмірна ознака 16)
46	Відстань між сосковими точками	Цг		Вимірюють між виступаючими точками грудних залоз при горизонтальному положенні стрічки
47	Ширина спини	Шс		Вимірюють по лопатках між задніми кутами пахвових западин безпосередньо над лінією обхватів грудей першого і другого. Стрічка повинна лежати горизонтально
48	Обхват голови	Ого л.		Вимірюють через найбільш виступаючу точку потиличного бугра і центри лобових горбів; стрічка повинна замикатися спереду
62	Довжина руки до ліктя	Др. лок.		Відстань від плечової точки до променевої
68	Довжина руки до лінії обхвату зап'ястя	Др. зап.		Відстань від плечової точки через променеву до лінії обхвату зап'ястя

Схема вимірювання розмірних ознак представлена на рисунку 2.

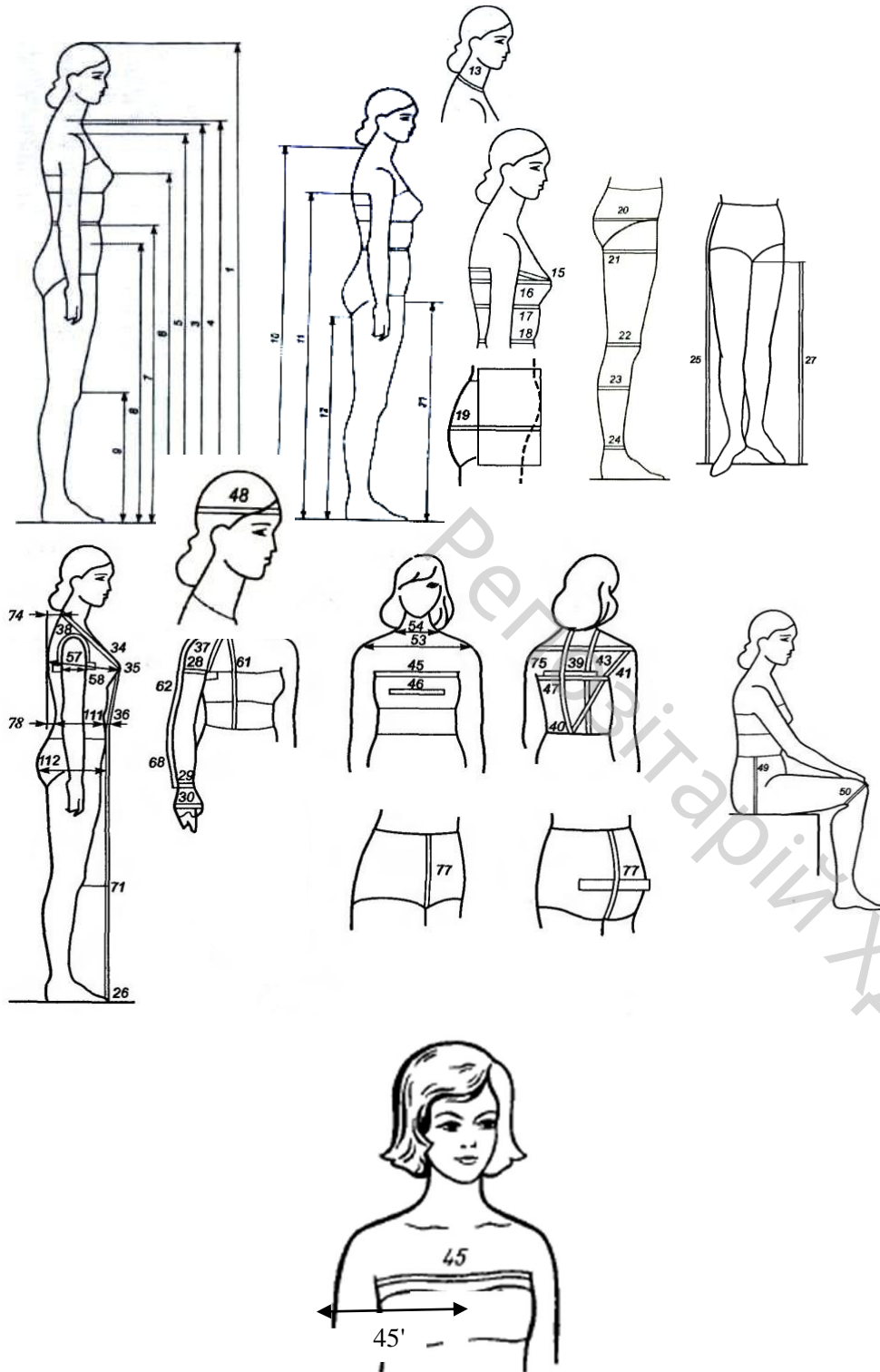

Рис. 2 – Схема вимірювання розмірних ознак

1. Мету, завдання з теми.
2. Короткі теоретичні відомості з теми.
3. Таблицю з вимірами розмірних ознак фігури людини (жінки).
4. В кінці звіту робляться висновки.

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Що таке антропологічне обстеження населення? Для яких цілей воно проводиться?
2. Що називається антропометрією?
3. Які вимоги висуваються до проведення антропологічних вимірювань?
4. Як позначаються розмірні ознаки фігури?
5. Які антропометричні точки фігури є орієнтирами під час її обмірювання?
6. Які виміри фігури є лінійними?
7. Які виміри належать до лінійних проекційних? За допомогою яких інструментів їх одержують?
8. Які виміри належать до дугових поперечних? У якій площині їх вимірюють?
9. Що називається фронтальною, сагітальною і трансверсальною площинами?
10. Які виміри належать до дугових подовжніх? З використанням яких інструментів їх вимірюють?
11. Для вимірювання яких розмірних ознак використовують великий товщинний циркуль?
12. Чим відрізняються лінійні розмірні ознаки від дугових?

ПОПОВА Тетяна Іванівна

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ
з дисципліни «Конструювання швейних виробів»
з теми: " Антропометричне дослідження фігури людини "**

*Для студентів 1 курсу спеціальності 022 «Дизайн»
за освітньо-професійною програмою «Дизайн одягу(взуття)»
(I ступінь вищої освіти «Бакалавр»)
денної та заочної форм навчання*

Комп'ютерна верстка: Марія Лосєва, 1 МД-2
Керівник: ст. викл. Онищенко Т.І.

Відповідальний за випуск: Токар М.І.

Свідоцтво про внесення до держ. реєстру суб'єкта видав. справи
ДК №860 від 20.03.2002 р.

Підп. до друку «__»__2023 р. Формат 60x84 1/16. Папір: друк.
Друк: ризограф. Наклад 100 прим. – 35 с.

ХДАДМ, Харківська державна академія дизайну і мистецтв,
Україна, 61002, Харків, вул. Мистецтв, 8.
Надруковано у типографії ХДАДМ